

COĞRAFYA

Dağılış

Coğrafi olay ve olguların konumlarını ele alır. «Nerede?» sorusuna yanıt verir.

Nedensellik

Coğrafi olay ve olgular arasındaki neden - sonuç ilişkisini ele alır. «Neden?» sorusuna yanıt verir.

İlgi ve bağıllık

Coğrafi olay ve olgular arasındaki ilgiyi ve bağıllığı ele alır. «Neyle ilgili?» sorusuna yanıt verir.

FİZİKİ COĞRAFYA

- Jeoloji
- Jeomorfoloji
- Klimatoloji
- Meteoroloji
- Pedoloji
- Zooloji
- Hidroloji
 - Oşinografi (Oseanografya)
 - Limnoloji
 - Potamoloji
- Kartografya

BÖLGESEL COĞRAFYA

- Bölgeler Coğrafyası
- Ülkeler Coğrafyası
- Kıtalar Coğrafyası

BEŞERİ COĞRAFYA

- Yerleşme Coğrafyası
- Nüfus Coğrafyası
- Kültürel Coğrafya
- Siyasi Coğrafya
- Tarihi Coğrafya
- Tarım Coğrafyası
- Sanayi Coğrafyası
- Ulaşım Coğrafyası
- Enerji Coğrafyası
- Ticaret Coğrafyası
- Sağlık Coğrafyası

Sınavda çıktı!
2018 TYT

Fiziki Coğrafya

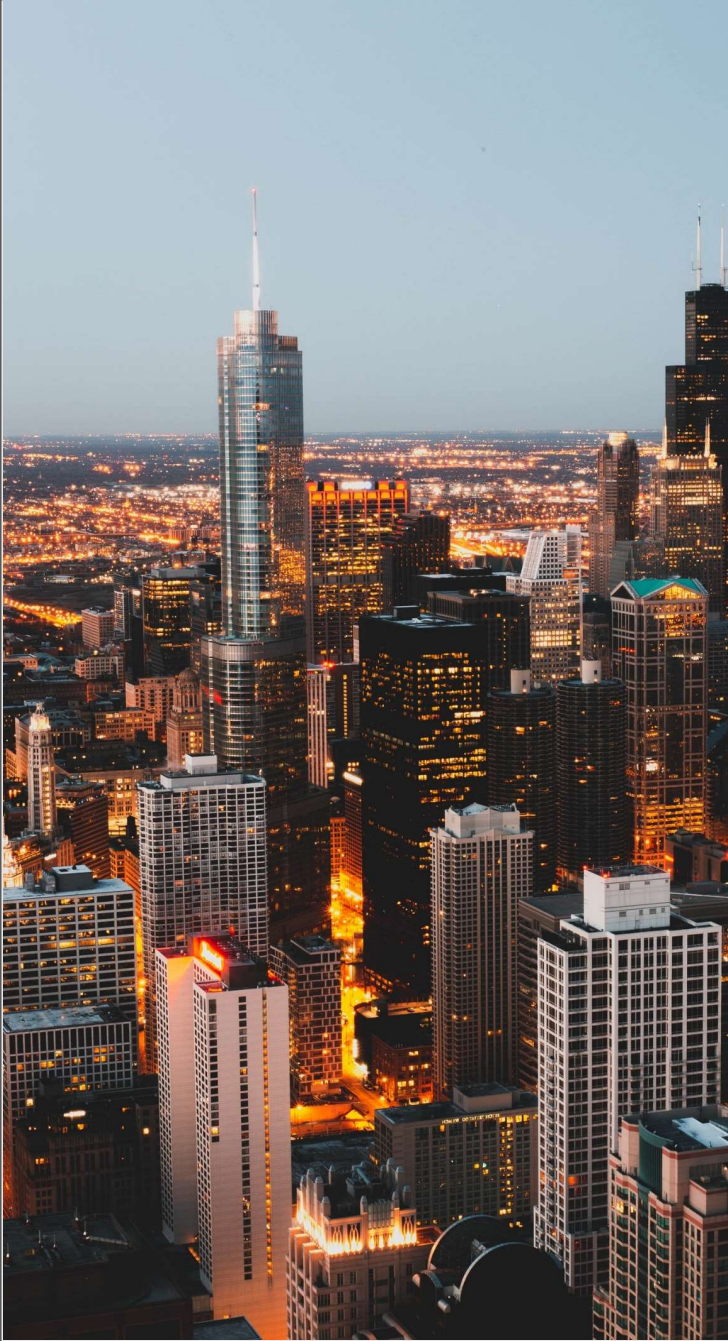
- Jeoloji: Yer bilimidir. Ana kara özelliklerini ve yerin yapısını inceler.
- Jeomorfoloji: Dağ, ova, plato gibi yer yüzü şekillerini inceleyen bilim dalıdır.
- Klimatoloji: İklimi inceleyen bilim dalıdır.
- Meteoroloji: Hava durumunu inceleyen bilim dalıdır.
- Pedoloji: Toprak coğrafyasıdır.
- Paleontoloji: Fosilleri inceleyen bilim dalıdır.
- Zooloji: Hayvanları inceleyen bilim dalıdır.
- Botanik: Bitkileri inceleyen bilim dalıdır.
- Hidroloji: Sular coğrafyasıdır.
 - Oşinografi (Oseanografya): Okyanusları ve denizleri inceleyen bilim dalıdır.
 - Limnoloji: Gölleri inceleyen bilim dalıdır.
 - Potamoloji: Akarsuları inceleyen bilim dalıdır.
- Kartografya: Haritacılıktır.

Sınavda çıktı!
2013 YGS
2017 YGS
2019 TYT

Beşeri Coğrafya

- Yerleşme coğrafyası: Yerleşme doku ve tipleri ile yerleşmelerin dağılışını inceleyen bilim dalıdır.
- Nüfus coğrafyası: Nüfusun nicel ve nitel özellikleri ile nüfusun dağılışını inceleyen bilim dalıdır.
- Kültürel coğrafya: Kültürel unsurları ve bunların çevre ile ilişkilerini inceleyen bilim dalıdır.
- Siyasi coğrafya: Ülkeleri ve birbirleri ile ilişkilerini inceleyen bilim dalıdır.
- Tarihi coğrafya: Tarihi olaylar ile çevrenin bağının kuran geçmiş dönemlerde gerçekleşmiş coğrafi olayları inceleyen bilim dalıdır.
- Tarım coğrafyası: Tarım ürünlerinin ve tarımsal faaliyetlerin çeşitliliğini ve dağılışını inceleyen bilim dalıdır.
- Sanayi coğrafyası: Sanayinin çevre ile ilişkisini ve dağılışını inceleyen bilim dalıdır.
- Ulaşım coğrafyası: Ulaşımı etkileyen faktörleri ve ulaşım faaliyetlerini inceleyen bilim dalıdır.
- Enerji coğrafyası: Enerji kaynakların, bunların çevre ile ilişkisini ve sürdürülebilirliğini inceleyen bilim dalıdır.
- Ticaret coğrafyası: Ticaret faaliyetlerini, hammadde ve pazar bölgelerini ve bunları etkileyen çevre şartlarını inceleyen bilim dalıdır.
- Sağlık coğrafyası: Çevre ile insan sağlığı arasındaki ilişkiyi inceleyen bilim dalıdır.

Coğrafya'nın Tarihsel Gelişimi

1 - İlk Çağ

Aristo: Ay tutulması sırasında Ay'ın üzerine düşen Dünya'nın gölgesine bakarak Dünya'nın yuvarlak olduğunu ortaya atmıştır. Bunu gözleme dayanarak iddia eden ilk kişidir.

Eratosthenes: İskenderiye kütüphane müdürüdür. «Geographika» isimli bir kitap yazarak coğrafyanın adını koymuştur. Dünya'nın çevre uzunluğunu hesaplamıştır. Dünya ile Güneş arasındaki uzaklığı hesaplamıştır.

Thales ve Anaksimender: Miletli filozoflardır.

Batlamyus: Dünya haritası çizmiştir.

Strabon: Yazdığı «Geographika» adlı 17 ciltlik kitabında Anadolu ve çevresinin coğrafyasını anlatmıştır.

Platon: Yazdığı «Devlet» adlı kitabında çevre koşullarının beşeri faaliyetlere olan etkilerinden bahsetmiştir.

2 - Orta Çağ

Biruni: Matematik coğrafya ile uğraşmıştır.

İdrisi: Dünya Haritası çizmiştir.

Kaşgarlı Mahmut: Divan-ü Lügat-it-Türk'ü yazmış içine Türk dünyasını gösteren bir harita eklemiştir.

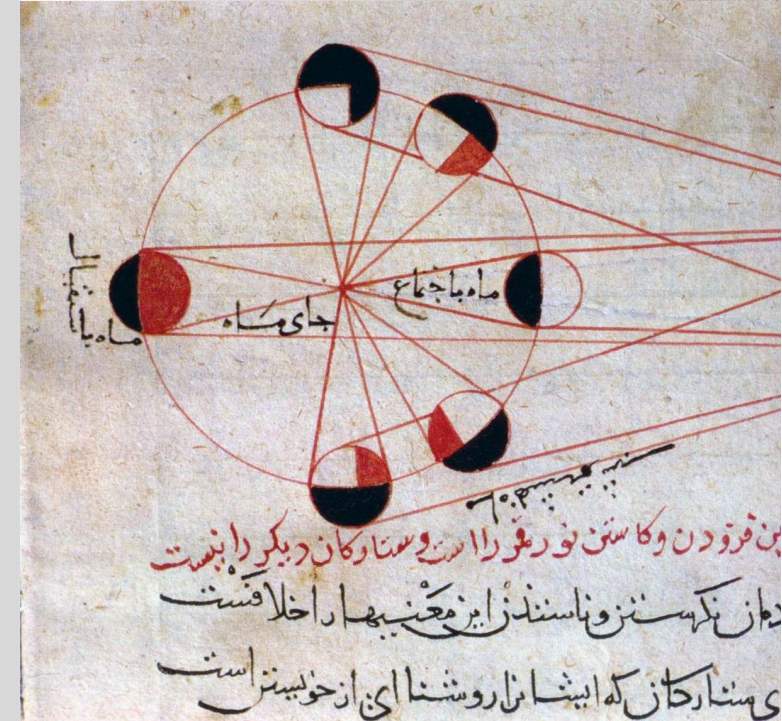
İbn-i Haldun: «Coğrafya kaderdir» sözüyle ünlüdür.

İbn-i Batuta: Seyyahıtır, gezdiği yerleri seyahatnamesinde anlatmıştır.

İbn-i Sina: Tıbbın babası olarak kabul edilir. Astronomi ve coğrafyaya da katkıları vardır.

Socrate prima di morire parla con i suoi amici, dell'immortalità dell'anima. 164-6

Coğrafya'nın Tarihsel Gelişimi

3 - Osmanlı Coğrafyacıları

Piri Reis: «Kitabı Bahriye» isimli bir kitap yazmıştır. Dünya haritası ile meşhurdur.

Seydi Ali Reis: Osmanlı donanmasında bir kaptandır. Gittiği yerleri ve katıldığı savaşları «Mir'at-ül Memalik» adlı şiir kitabında anlatır.

Evliya Çelebi: Ünlü Osmanlı gezgini Osmanlı coğrafyasını dolaşmış, gördüğü yerleri seyahatnamesinde anlatmıştır.

4 - Coğrafi Keşifler

Bartolomeu Diaz: Ümit Burnu'nu keşfetmiştir (1487).

Kristof Kolomb: Amerika'yı keşfetmiş ancak buranın Hindistan olduğunu düşünmüştür (1492).

Vasco De Gama: Ümit Burnu'nu geçerek Hindistan'a ulaşan ilk denizcidir (1498).

Amerigo Vespucci: Amerika'ya yaptığı seferlerde buranın yeni bir kıta olduğunu fark etmiştir (1507).

Macellan: Dünya'nın yuvarlak olduğunu kanıtlamak ve hep batıya giderek doğudaki Hindistan'a ulaşmak üzere yolculuğa çıkmış ve bu yolculukta hayatını kaybetmiştir (1519).

Del Cano: Macellan'ın ölümünden sonra onun filosunun başına geçerek yolculuğu tamamlamıştır (1521).

5 - Yeni ve Yakın Çağ

Alexander Von Humboldt: Humboldt soğuk su akıntısının keşifçisidir. Fiziki Coğrafya'nın kurucusudur.

Carl Ritter: Beşeri Coğrafya'nın kurucusudur.

Paul Vidal de la Blache: Bölgesel Coğrafya'nın kurucusudur.

